

Nr 47

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av motioner angående vissa fiskefrågor.

Till jordbruksutskottet har hänvisats följande av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner

dels 1971: 215 av herr Wikner m. fl. (s), vari yrkats att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om åtgärder syftande till att dels främja tillkomsten av större sammanhängande fritidsfiskeområden, dels undanröja sådana privilegiepräglade hinder som omöjliggör en sund utveckling av det allmänna fritidsfisket,

dels 1971: 999 av herr Gustafsson i Uddevalla m. fl. (s. c, fp och m), vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t snarast låter utreda möjligheten att på försök tillfälligt anställa fiskelag för sillrekognosering, redskapsutprovning, information till fiskare m. m.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen 1971: 215 från domänenverket, lantbruksstyrelsen, fiskeristyrelsen, statens naturvårdsverk, Svenska kommunförbundet och Sveriges fiskevattenägarförbund, samt över motionen 1971: 999 från fiskeristyrelsen och Sveriges fiskares riksförbund. Se bilagor 1 och 2 till detta betänkande.

Utskottet. I motionen 1971: 215 erinras om att 1969 års riksdag fattade beslut om vissa åtgärder i syfte att främja fritidsfisket. Motionärerna anser emellertid att åtskilligt återstår att göra för att utveckla sagda fiske på ett sunt och ändamålsenligt sätt. Enligt motionärernas mening är det av särskild betydelse att de fiskevårdande insatserna samordnas inom t. ex. kommunblocken, helst med sikte på att åstadkomma för hela block — eller ännu större områden — enhetliga fiskekort. Nuvarande ordning med i många fall flera fiskevårdsföreningar inom samma kommun framstår enligt motionärerna som orationell och i många avseenden godtycklig och bör därför ändras genom samordning och sammanslagning av fiskevårdsföreningar och -områden. I motionen hemställs vidare att åtgärder vidtas i syfte att för allmänheten öppna fiskeområden, ägda av stat, bolag och enskilda personer, som f. n. är utarrenderade till begränsade grupper fiskeintresserade.

De åtgärder som genom 1969 års riksdagsbeslut genomfördes för att främja fritidsfisket bestod bl. a. i tillskapandet av ett system med lånegarantier till anordnande eller förbättring av fiskevatten, ökade bidrag

till förrättningskostnaderna vid bildande av fiskevårdsområde samt en förstärkning av resurserna för rådgivning och annan serviceverksamhet. Vidare beslöts vissa ändringar i lagen om fiskevårdsområden och lagen om rätt till fiske i syfte att underlätta bildandet av fiskevårdsområden och skydda fiskbeståndet. Bl. a. tillerkändes staten och kommunen initiativrätt vid ansökan om bildande av fiskevårdsområde.

Utskottet anser i likhet med flertalet av de remissinstanser som yttrat sig över motionen, att resultatet av de nyligen genomförda lagstiftnings- och organisationsåtgärderna på fritidsfiskets område bör avvaktas ännu någon tid innan ytterligare lagstiftningsåtgärder övervägs i ämnet. Som fiskeristyrelsen framhåller innebär detta inte att man bör låta sig nöja med redan beslutade reformer på området. Bl. a. finns det anledning att närmare granska statsbidragsreglernas utformning mot bakgrund av utvecklingen i fråga om förrättningskostnaderna för bildande av fiskevårdsområden. Utskottet förutsätter emellertid att Kungl. Maj:t och berörda myndigheter har sin uppmärksamhet riktad på hithörande frågor och vidtar de åtgärder som kan finnas påkallade utan någon särskild framställning från riksdagens sida. Utskottet vill i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på att statens naturvårdsverk tillsammans med fiskeristyrelsen, lantbruksstyrelsen och domänverket samt Sveriges fritidsfiskares riksförbund bildat en arbetsgrupp för att finna vägar att öka möjligheterna till fritidsfiske och tillgången till fritidsfiskevatten.

Utskottet anser givetvis det vara värdefullt att åtgärder vidtas för att tillskapa nya fiskeområden för det allmänna fritidsfisket. Frågan om åtgärder för att öppna fiskevatten som f. n. är förbehållna vissa grupper berör emellertid, som bl. a. Svenska kommunförbundet framhåller, komplicerade äganderättsförhållanden och torde inte kunna bedömas uteslutande med avseende på rätten till fiske. Vad gäller statens fiskevatten innebär gällande bestämmelser att fisket i första hand skall upplåtas till yrkesfiskare som avsätter fisk i orten och till personal bland ortsbefolkningen för fiske till husbehov. I den mån behov av upplåtelser till nämnda kategorier fiskande inte föreligger eller har blivit tillgodosedda skall fisket upplåtas till andra fiskande, såsom yrkesfiskare som säljer fisk på annan ort eller fritidsfiskare. I sådana fall har inte yrkesfiskare företräde framför fritidsfiskare. Fritidsfiske bör inte utan särskilda skäl upplåtas till enskild person med ensamrätt. I likhet med de remissinstanser som yttrat sig i frågan finner utskottet förhållandena inte vara sådana att det finns tillräckliga skäl att påkalla någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av nu förevarande motionsyrkande.

Under hänvisning till vad i det föregående anförts hemställer utskottet att motionen 1971: 215 lämnas utan åtgärd.

Vad härefter angår motionen 1971: 999 med hemställan om utredning av möjligheten att på försök tillfälligt anställa fiskelag för sillrekognosering och redskapsutprovning m. m. vill utskottet erinra om att en allmän avvägning mellan olika stödformer till fisket ingår i fiskerinäringsutredningens återstående arbetsuppgifter. Utskottet finner därför lämpligt att föreliggande motion jämte över densamma avgivna remissyttranden överlämnas till nyssnämnda utredning.

Utskottet hemställer således

att riksdagen

1. lämnar motionen 1971: 215 utan åtgärd,
2. anhåller att Kungl. Maj:t överlämnar motionen 1971: 999 jämte däröver avgivna remissyttranden till fiskerinäringsutredningen.

Stockholm den 14 oktober 1971

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Johanson i Västervik (s), Hedin (m), Jonasson (c), Magnusson i Grebbestad (s), Krönmark (m), fru Lindberg (s), herrar Larsson i Borrby (c), Takman (vpk), Berndtsson i Bokenäs (fp), Åberg (fp), Bergvist (s) och fru Theorin (s).

Yttranden över motionen 1971: 215**Domänverket (16.3.1971)**

Beträffande lösandet av frågan om åtgärder för åstadkommande av större sammanhängande fritidsfiskeområden hänvisar domänverket till möjligheten av en utbyggnad av fiskevattenägarorganisationerna. I frågan om undanröjande av sådana privilegiepräglade hinder, som omöjliggör en sund utveckling av det allmänna fritidsfisket överensstämmer motionärernas beskrivning beträffande de av domänverket förvaltade vattenen enligt verkets mening inte med nuvarande verkliga förhållanden. Föreskrifter utöver de som givits i Kungl. Maj:ts kungörelser 395 och 396 år 1951 erfordras ej. Domänverket anför vidare bl. a.

Inledningsvis erinrar motionärerna om 1968 års fritidsfiskeutrednings förslag till ändring av lagen om fiskevårdsområden för underlättande av sådana områden bildande. Förslaget godtogs också av riksdagen med vissa ändringar.

Effekten av den senaste lagändringen kan givetvis ej ännu bedömas. Det finns dock knappast anledning förmoda att så stora resultat skall uppnås denna väg. Man måste sannolikt räkna med att stimulera även andra former av samverkan om de eftersträvade fiskeområdena skall ernås i större antal.

Huvudorsaken till att det varit så svårt hittills att bilda fiskevårdsområden och att få dem att fungera i fortsättningen synes nämligen vara den, att fiskevattenägaren genom områdenas tillkomst får rätten att disponera sitt fiskevatten inskränkt utan att erhålla någon som helst garanti för att han kommer att få avkastning från fiskevattnet. Under sådana omständigheter är det stor risk, att han ganska snart tröttnar på verksamheten inom fiskevårdsområdet och därvid har inte heller fritidsfiskarna fått någon nytta av det nya fiskevårdsområdet, ehuru det i regel kostat såväl vattenägarna som det allmänna både tid och penningar.

Motionärernas förslag om enhetliga fiskekort för stora områden är ingenting nytt för domänverkets del. Redan i mitten av 1950-talet framlade verket förslag därom till såväl kommuner i Norrland som till enskilda. I synnerhet med de sistnämnda har det dock varit svårt att få till stånd överenskommelser. Verket har därför i regel varit hänvisat till att vid tillskapande av sådana "storområden", som efterlyses av motionärerna, begränsa sig till kronans fiskevatten. Enskildas marker och vatten har därvid i betydande omfattning hamnat såsom undantag innanför "storområdenas" yttergränser. Å andra sidan har denna begränsning gjort att tillskapandet av områdena och genomförandet av fiskevårdande åtgärder kunnat ske utan fördröjande diskussioner med många sakägare.

I detta sammanhang vill domänverket gärna framhålla ett försök, som fr. o. m. sommaren 1971 görs att ytterligare underlätta allmänhetens fiske. Då sammanförs nämligen kortfiskeområden med en utsträckning av tiotal mil och omfattande hundratals vatten längs Vindelälven och

Piteälven jämte skogslandet mellan älvarnas övre lopp till en enda enhet för turistfiske. Korten kommer att gälla för tre veckor under tidsperioden 1 juni—31 augusti.

Ett sätt att med tiden råda bot på den splittrade fiskekortsförsäljningen är att vattenägare sammansluter sig i fiskevattenägarsammanslutningar, som för stora områden — sjösystem eller kommunblock — säljer gemensamma fiskekort, varav inkomsterna *dels* går till fiskevårdande åtgärder inom området och *dels* tillfaller fiskevattenägarna som utdelning. Vid en sådan organisering av vattnens disposition skulle fiskevårdsområden främst behöva bildas i de fall, då investeringarna i fiskevård är så stora, att även nya fastighetsägare rimligen bör bli bundna till åtgärderna.

Beträffande frågan om eventuell konkurrens mellan yrkesfiskare och fritidsfiskare inom samma fiskevatten har domänverket i enlighet med Kungl. Maj:ts kungörelse om förvaltning av kronans fisken jämte tillämpningsföreskrifter den 8 juni 1951 (SFS 395 och 396/51) tillämpat den ordningen, att en eventuell yrkesfiskare städse har företräde till de för honom lämpligaste delarna av ett fiskevatten. Inom resterande del av vattenområdet får fritidsfiskarna hålla till enligt närmare angivna bestämmelser. Konkurrens kan sålunda förekomma endast mellan yrkesfiskare, som envar åstundar samma fiskevatten.

Motionärernas påstående att "stora fiskeområden ägda av staten" skulle vara stängda för allmänheten genom utarrendering för "ansenliga summor till en begränsad grupp välsituerade fiskeintresserade", kan inte avse de av domänverket förvaltade vattnen, dvs. den övervägande delen av kronans fiskevatten i hela landet utom området ovan odlingsgränsen i Norr- och Västerbotten eller gränsen för renbetesfjällen i Jämtland. Inom de senare områdena svarar vederbörande länsstyrelse för alla upplåtelse.

De vatten domänverket utarrenderar till fiskevårdsföreningar eller sportfiskeklubbar är till största delen sådana som allmänheten visat så ringa intresse för, att det ej lönat sig att fortsättningsvis upplåta dem som kortfiskevatten.

Domänverkets policy är sålunda klart inriktad på att erbjuda fiskevatten till den breda allmänheten.

Lantbruksstyrelsen (25.3.1971)

Lantbruksstyrelsen är av samma uppfattning som motionärerna att det är av betydelse att samordna insatserna för att främja fritidsfisket, men anser att några ytterligare åtgärder f. n. ej är erforderliga. Styrelsen hänvisar därvid till bl. a. följande.

I anslutning till fritidsfiskeutredningens betänkande och riksdagens beslut med anledning därav samarbetar tre berörda statliga myndigheter, fiskeristyrelsen, lantbruksstyrelsen och statens naturvårdsverk, för att främja fritidsfisket.

I december 1969 tillsatte naturvårdsverket en arbetsgrupp med representanter förutom från de nyssnämnda tre myndigheterna även från domänverket och Fritidsfiskarnas riksförbund. Ett viktigt initiativ av arbetsgruppen är den fritidsfiskeinventering som planeras i flera län och som nu försöksvis pågår i Skaraborgs län. Efterfrågan på fritids-

fisket måste utredas. Målsättningen är att dels ta reda på fritidsfiske-trycket på upplåtet fiske, dels inventera vilka vatten som därutöver kan finnas lämpliga för sådan aktivitet, dels ock föreslå vilka åtgärder som behövs för att sedan åstadkomma ändamålsenliga fritidsfiskemöjligheter.

Lantbruksstyrelsen vill i sammanhanget även erinra om de ökade statliga resurser som åstadkommit genom förstärkningen av lantbruksnämnderna med fyra fritidsfiskekonsulenter. Dessa konsulenter åligger enligt lantbruksstyrelsens instruktion särskilt att

a) utreda fastighets-, skiftes- och fiskerättsliga frågor, som har samband med fritidsfisket;

b) verkställa förrättningar enligt lagen om fiskevårdsområden och annan lagstiftning om samfällda fisken;

c) biträda vid planering av anläggningar för fritidsfiske genom rådgivning i företagsekonomiska, anläggnings- och byggnadstekniska frågor samt i biologiska frågor avseende vatten- och annan miljövård, fiskpatologi, val av lämpliga fiskarter, introduktion av främmande fiskarter m. m.; samt

d) biträda turistorganisationer och enskilda med planering och rådgivning avseende turisticinriktat fritidsfiske.

Samtliga fiskerikonsulenter som sysslar med fritidsfiskefrågor har vidare anmodats bedriva verksamheten i nära kontakt med berörda kommuner.

Det samarbete — med statliga och kommunala myndigheter, organisationer och enskilda — som åvilar konsulenterna torde kunna medverka till en utveckling mot mera attraktiva fritidsfiskemöjligheter.

Fiskeristyrelsen (18.3.1971)

Fiskeristyrelsen föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en översyn av 1960 års lag om fiskevårdsområden med därtill knutna tillämpnings- och kostnadsföreskrifter samt att den remitterade motionen i övrigt inte föranleder någon riksdagens åtgärd. I anslutning härtill anför styrelsen.

Vad först angår frågan om att främja tillkomsten av större sammanhängande fritidsfiskeområden utgår fiskeristyrelsen från att motionärerna syftar på *enskilda fiskevatten*, dessa må sedan tillkomma kronan eller enskilda rättssubjekt. Styrelsen anser denna bestämning påkallad, eftersom Sveriges Fritidsfiskares Riksförbund i skrivelse den 12 mars 1970 hemställde om utredning i syfte att öka allmänhetens möjligheter till fritidsfiske på *s. k. fria vatten* genom information om fiskevattnens belägenhet och utsträckning och om gällande rättsregler på området samt genom inrättande av friluftsanläggningar för ändamålet. Här anmärkes att, sedan i ärendet yttranden avgetts den 14 maj 1970 av fiskeristyrelsen och den 18 januari 1971 av statens naturvårdsverk, Kungl. Maj:t den 26 februari 1971 (18) förordnade att avskrift av riksförbundets skrivelse jämte remissyttrandena skulle överlämnas till fiskeristyrelsen, lantbruksstyrelsen och statens naturvårdsverk för att av ämbetsverken i samråd tas i beaktande vid fullgörandet av deras uppgifter på ifrågavarande område.

Statsmakterna har sedan länge uppmärksammat behovet av sammanhängande fritidsfiskeområden på enskilt vatten. Klara uttalanden om

önskvärdheten av att utvecklingen styres i denna riktning finns i förarbetena till lagen den 5 maj 1960 (nr 130) om fiskevårdsområden (prop. 1960: 50, 3LU 8, rskr 167). Ställningstagandet i 3LU 8 sådant detsamma refereras i Bäärnhjelm: Fiskevårdsområde s. 37—38 under rubriken "Tredje lagutskottet" är belysande för lagstiftarens positiva inställning till bildandet av "större sammanhängande fritidsfiskeområden".

De av fritidsfiskeutredningen initierade ändringarna i 1960 års lag om fiskevårdsområden (se prop. 1969: 42, 3LU 32, rskr 196, lag den 23 maj 1969 /nr 337/) har i mångt och mycket samma syfte som det första ledet i den remitterade motionens kläm. Här bör särskilt uppmärksammas ändringen av 15 § första stycket i 1960 års lag, varigenom initiativrätt tillerkänts "kommunen" att ansöka om bildande av fiskevårdsområde. Härmed blir såvitt fiskeristyrelsen kan förstå den av motionärerna önskade samordningen av "de fiskevårdande insatserna inom t. ex. kommunblocken, helst med sikte på att åstadkomma ett för hela blocket — eller ännu större område — enhetligt fiskekort" väsentligen en interkommunal planeringsfråga, för vars lösande det erforderliga rättsliga instrumentet redan föreligger. Det bör i detta sammanhang nämnas att enligt uppgift i dagspressen nyligen har domänverket som förvaltare av huvuddelen av kronans enskilda fisken genomfört en reform med "enhetsfiskekort". Reformens innebörd torde komma att belysas av domänverket i dess remissyttrande.

Med det nyss anförda har fiskeristyrelsen ingalunda velat påstå, att statsmakterna bör låta sig nöja med 1969 års lagstiftnings- och organisationsåtgärder till fritidsfiskets främjande. Ett synnerligen angeläget önskemål är att förbättra och fullfölja 1969 års reform inom lagstiftningen om fiskevårdsområden, varom följande här må anföras. Vid införandet av kommunal och viss statlig initiativrätt att påkalla bildande av fiskevårdsområde ändrades inte statsbidragsreglerna utom i vad avser procentsatsen, som höjdes från ca 50 % (enligt praxis) till högst 80 % under vissa särskilda förutsättningar. I förevarande avseende påkallas kompletterande bestämmelser. Likaså bör uppmärksammas att förrättningskostnaderna för bildande av fiskevårdsområde skjutit i höjden på ett åtminstone ur det enskilda fiskerättsägarintressets synpunkt oroande sätt. Vid tillkomsten av lagen om fiskevårdsområden utgjorde timersättningen till förrättningsman 25 kr., men är numera 102 kr. för högre och 84 kr. för lägre lönegradsplacerade tjänstemän. Förrättningskostnader på 25 000 à 30 000 kr. hör numera inte till ovanligheterna. Redan nu kan förutses att nuvarande statsbidragsfinansiering av förrättningskostnader blir svår att rymma inom tillgängliga vattenavgiftsmedel såvitt gäller bildandet av stora, sammanhängande fiskevårdsområden. Nämnas må slutligen att fiskeridistributionen uttalat önskemål om ett förenklat förfarande vid anslutning av nya vattenområden till ett redan bildat fiskevårdsområde.

Vad beträffar det andra ledet i den remitterade motionens klämåtgärder för att undanröja "sådana privilegiepräglade hinder som omöjliggör en sund utveckling av det allmänna fritidsfisket" — åsyftar motionärerna enligt vad som framgår av motiveringen åtgärder "för att öppna sådana fiskeområden som till ansenliga summor arrenderats ut till en begränsad grupp välsituerade fiskeintresserade".

Motiveringen för den önskade åtgärden är ganska oklar, och upp-

komsten av påtalade missförhållanden är helt beroende av medlemsantalet i och strukturen i övrigt av fiskeklubbarna. Givetvis förekommer, om än numera rätt sällsynt, klubbar som består av en liten sluten krets välsituerade medlemmar. Men det vanliga är klubbar med stort antal medlemmar som ägnar sig både åt fiskeutövning och fiskevård på sina arrenderade fiskevatten. Mot dessa klubbars verksamhet och inriktning förefaller inga befogade anmärkningar kunna riktas. Statsmakterna torde därför sakna skäl原因 anledning att låta utreda de frågor som sammanhänger med det andra ledet i den remitterade motionens kläm.

Fiskeristyrelsen har inhämtat yttrande över motionen från Sveriges Fritidsfiskares Riksförbund (Fritidsfiskarna) som för sin del anför.

Motionen berör inledningsvis den viktiga frågan om en samordning av fiskevårdsinsatserna — i första hand inom kommuner och kommunblock. I samband härmed påpekas även behovet av att samla närbelägna, upplåtna fiskevatten till större enheter.

Sveriges Fritidsfiskares Riksförbund vill understryka vikten av att en sådan samordning kommer till stånd. Den nu gällande fiskevårdsområdeslagstiftningen synes också ge vissa möjligheter att åstadkomma denna — förbundet vill där särskilt peka på betydelsen av den kommunala initiativrätten. För att denna skall få avsedd effekt torde dock kostnadsidan av det ofta mycket omfattande utredningsarbetet i samband med större fiskevårdsområdesbildningar behöva ses över och åtgärder vidtagas för att skapa ökade resurser för detta ändamål. Det synes också angeläget att i lagen klart utsägs att denna är avsedd att stimulera till fiskevattensupplåtelse och att sådan upplåtelse är ett krav för maximalt statsbidrag.

Med hänsyn till äganderättsförhållandena på fiskets område torde dock huvuddelen av de efterlysta och önskvärda samordningsåtgärderna även i fortsättningen få ske på frivillighetens väg — t.ex. genom att två eller flera föreningar inom en kommun tillhandahåller ett gemensamt fiskekort. Även här torde kommunala initiativ och kommunalt engagemang vara av största betydelse. Sveriges Fritidsfiskares Riksförbund vill därför — utan att framlägga ett helt utarbetat förslag — peka på vilken angelägen uppgift ett kommunalt organ på fiskets område skulle fylla. Man kan här tänka sig en kommitté eller nämnd med kommunal anknytning (t. ex. via fritidsnämnden) och med representation för sådana föreningar och sammanslutningar inom kommunen, som upplåter fiskerätt mot lösandet av fiskekort. I ett sådant organ skulle kommunens fiskefrågor fortlöpande diskuteras och samordnande åtgärder förberedas. Sådana kommunala fiskeorgan skulle vidare utgöra den grund för arbetet med fiskefrågorna på länsplanet, som idag i regel saknas.

Motionen behandlar vidare problemet att vissa fiskevatten istället för att upplåtas till allmänheten utarrenderas till enskilda personer eller till starkt begränsade grupper.

Förbundet anser det mycket angeläget att — där behov av fritidsfiskemöjligheter finns — de därför lämpade fiskevattnen upplåts i ändamålsenliga former. Nuvarande lagstiftning torde dock inte göra det möjligt att i detta avseende styra disponerandet av sådana vatten, som i sin helhet ägs av enskilda eller bolag. Då det däremot gäller de statligt ägda vattnen synes bl. a. förordningen om förvaltningen av kro-

nans fiskevatten ge möjlighet att anpassa upplåtelseformerna i önskvärd riktning. Det är också förbundets uppfattning att domänverket och länsstyrelserna i Jämtland, Västerbotten och Norrbotten energiskt arbetat med målsättningen att till allmänheten upplåta lämpliga fiskevatten. Det undandrar sig förbundets bedömning i vilken omfattning fortfarande upplåtelser för fritidsfiske sker till enskilda personer eller till starkt begränsade grupper beträffande statligt eller kommunalt ägda vatten. Förbundet finner det angeläget att en närmare kartläggning av dessa förhållanden föregår eventuella åtgärder.

Statens naturvårdsverk (24.3.1971)

Naturvårdsverket erinrar om att de frågor motionen tar upp tidigare behandlats av bl. a. den statliga fritidsfiskeutredningen. I sitt betänkande, Fritidsfisket (SOU 1968: 13), lade utredningen fram förslag som följande år resulterade i en proposition (1969: 42) med förslag om ökade statliga åtgärder för att främja fritidsfisket. Däribland återfinns ändringar i lagen om fiskevårdsområden och lagen om rätt till fiske i syfte att bl. a. underlätta bildandet av fiskevårdsområden. Resultatet härav bör enligt verkets mening avvaktas innan ytterligare lagstiftningsåtgärder övervägs. Verket anför vidare.

Det är emellertid angeläget att inom ramen för befintlig lagstiftning stimulera upplåtelse av goda fiskevattenområden. Det är också önskvärt att kommunerna i större utsträckning än hittills engageras i fritidsfiskefrågor, bl. a. vad gäller samordning och sammanslagning av fiskevårdsföreningar och fiskevårdsområden.

Naturvårdsverket har tillsammans med andra statliga myndigheter som berörs av fritidsfiskefrågorna samt med Sveriges fritidsfiskares riksförbund bildat en arbetsgrupp för att finna vägar att öka möjligheterna till fritidsfiske och tillgången till fritidsfiskevatten. I sin petita för budgetåret 1971/72 har verket också lagt fram förslag till olika åtgärder med detta syfte. (Statens naturvårdsverkets petita del I sid. 8: 9—8: 12). Bland förslagen skall här endast nämnas möjligheter att ur anslaget för bidrag till friluftsanläggningar lämna bidrag till enskild huvudman för kortfiskeområde. Det bedöms att intresset att upplåta större enskilda vattenområden därigenom snabbt skulle öka. Bidragsmöjligheterna skulle också stimulera till uppförande av allmänna serviceanordningar. Dessa förslag har tagits upp i årets statsverksproposition.

Slutligen vill naturvårdsverket framhålla att verket genom anslaget för ersättning vid bildande av naturreservat m. m. vid flera tillfällen givit betydande bidrag till primärkommuner och landsting för inköp av för fritidsfiskeändamål och annat friluftsliv lämpliga områden. Detta kommer att ske även i framtiden.

Svenska kommunförbundet (26.3.1971)

Förbundets styrelse anför följande.

Fiskerätten är för närvarande inom många vattenområden fördelad på många rättsinnehavare, vilket vållar problem för fritidsfiskarna. Splittringen på många små områden fördyrar dessutom försäljningen av

fiskekort. Många ägare av fiskeområden får därför inte ett ekonomiskt utbyte av försäljningen som ger resurser för en effektiv fiskevård. Genom att bilda större sammanhängande fiskeområden skulle det vara möjligt att få enheter som ger ägarna en rimlig avkastning och fritidsfiskarnas rationellt utformade fiskeområden.

Med hänsyn till att lagen om fiskevårdsområden ändrades så sent som den 1 juli 1969 synes resultatet av denna ändring böra avvaktas innan någon ny översyn av lagen sker.

Styrelsen förutsätter också, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer frågan. Styrelsen vill därutöver understryka vad motionärerna anfört angående vikten av att samordna de fiskevårdande insatserna inom större områden, t. ex. inom kommunblocken, med sikte på att åstadkomma för hela block — eller ännu större områden — enhetliga fiskekort. För att stimulera till bildande av fiskevårdsområden bör statsbidrag till förrättningskostnaderna utgå i större omfattning än för närvarande. Den hämmande effekt som initialkostnaderna har skulle därmed begränsas. Kungl. Maj:t dessutom ge sådana riktlinjer för domänverkets förvaltning av statens fiskevatten, att frågan om statens inträde i fiskevårdsområden bedöms med stort hänsynstagande till fritidsfiskets intresse av stora sammanhängande fiskeområden. Genom det större värde som rätten till fiske därmed får, bör detta inte behöva leda till försämrat ekonomiskt utbyte för staten.

Motionärerna har även tagit upp frågan om åtgärder för att öppna fiskevatten som för närvarande är förbehållna vissa grupper. Denna fråga berör mycket komplicerade äganderättsförhållanden och torde inte kunna bedömas uteslutande med avseende å rätten till fiske, men styrelsen anser i likhet med motionärerna att åtgärder bör vidtagas för att öppna nya fiskeområden för det allmänna fritidsfisket. För att minska antalet fiskevatten som undandragits det allmänna fritidsfisket bör enligt styrelsens uppfattning fiskevatten i det allmännas ägo som inte utarrenderats till yrkesfiskare regelmässigt upplåtas som kortfiskevatten för fritidsfiskare. Ökningen i fritidsfisket är en följd av det ökade fritidsresandet, som ställer stora krav på insatser från samhällets sida. Med hänsyn härtill bör det allmännas organ inte begränsa allmänhetens möjligheter att tillgodose sitt behov av rekreation och avkoppling inom områden som ägs av det allmänna.

Sveriges fiskevattenägarförbund (5.4.1971)

Sveriges Fiskevattenägarförbund hemställer, att Kungl. Maj:t inte under nuvarande förhållanden företar ändringar i nu gällande lag om fiskevårdsområden samt att den nu pågående utvecklingen inom fritidsfiskeverksamheten inte måtte stävjas genom att utarrendering av fiskevatten till grupper av fritidsfiskare förhindras. Förbundet anför vidare.

Motionärerna har påtalat betydelsen av att samordna de fiskevårdande insatserna med åstadkommande av större enheter för fiskekortförsäljning. Fiskevattenägarförbundet är av den uppfattningen, att de förändringar som företagits i "Lag om fiskevårdsområden" kommer att tjäna ett sådant syfte. Det är riktigt som motionärerna påtalat, att nämnda lags betydelse ännu ej fått den förståelse som den förtjänar. Det har dock kunnat konstateras, att allt flera fiskevårdsområden kom-

mer till. Härvid har noterats, att fiskevårdsområdena inom glesbygderna syftar till att öka fiskekorttillfällena för allmänheten medan fiskevårdsområdena i närheten av tätorterna bildas för att bevaka fiskevattenägarintressena och endast i mindre omfattning för att tillskapa ytterligare fritidsfisketillfällen. På så sätt har lagen fungerat till förmån för fiskevattenägarna utan att medföra intrång i deras rättigheter.

Eftersom fritidsfiskeintressena är störst under sommarhalvåret, har inom de bildade fiskevårdsområdena chansen ökat för ett mera omfattande fritidsfiske under sommarsäsongen genom försäljning av s. k. säsongskort. Eftersom "Lagen om fiskevårdsområden" strävar efter att sammanföra så stora vattenarealer som möjligt, kommer enligt förbundets uppfattning motionärernas syfte att nås genom den påbörjade verksamheten. Helt naturligt skulle verksamheten kunna påskyndas genom en ytterligare upplysningsverksamhet. Sveriges Fiskevattenägarförbund kommer i det syftet att anordna kurser redan kommande studiensäsong, där bl. a. fiskerätts- och fiskevårdsområdesbestämmelser ingår i kursplanen.

Det är fiskevattenägarförbundet bekant, att man i flera fall utanför "Lagen om fiskevårdsområden" skifteslagsvis sammanslår vattenområden för att erhålla större fritidsfiskeområden. Detta kan ske genom att överenskommelser träffas mellan de olika byalagen och även denna verksamhet strävar efter att nå det mål som motionärerna önskar. Särskilt gäller detta Domänverket, som främst i Norrland har sammanlagt stora vattenarealer för att kunna bjuda en bättre service åt allmänheten. Tyvärr riskerar de enskilda skifteslagen inom sådana områden att bli helt isolerade i vad gäller fiskeupplåtelse, eftersom de fritidsfiskande hellre fiskar på större områden. På den punkten är det av intresse, att vattenområdena samordnas och att ersättningen för upplåtelsen sker efter procentuell fördelningsprincip men att givetvis också kostnaderna för tillsyn och inplantering m. m. fördelas efter samma grund. Något motiv för ändring av nuvarande bestämmelser utgör icke detta problem utan här bör ävenledes en aktivering av upplysningsverksamheten kunna främja förståelsen för ett samgående för tillskapande av större fritidsfiskeområden.

Motionärerna har föreslagit åtgärder för att öppna sådana fiskeområden, som till anseliga summor arrenderas ut till en begränsad grupp välplacerade fiskeintresserade. Fiskevattenägarförbundet har liksom motionärerna konstaterat, att sådan verksamhet pågår, främst då i närheten av tätorter. Helt naturligt medför detta, att möjligheterna för övriga fritidsfiskare därigenom decimeras. I de flesta fall utgöres denna grupp av sådana fritidsfiskare, som genom samgående bildar någon form av sportfiskeklubb och som arrenderar för ändamålet lämpliga vatten. Oftast är vattenområdet lämpat för rotenonbehandling och där efter utsättning av olika laxartade fiskar för direkt fiske. Sådana åtgärder är ofta ekonomiskt kotsamma och för att lyckas fordrar verksamheten förutom stora ekonomiska utlägg också en synnerligen noggrann kontroll, där de olika medlemmarna lojalt följer givna bestämmelser och instruktioner. I vissa fall förekommer även kortförsäljning inom dessa områden men då endast i begränsad omfattning för att finansiera verksamheten.

Enligt fiskevattenägarförbundets uppfattning har dessa speciellt iordningställda fritidsfiskevatten icke någon avgörande betydelse för det

allmänna fritidsfiskets intressen. Detta i all synnerhet som antalet kortköpare kraftigt minskat under de senaste åren trots att många goda fisketillfällen utbjöds till allmänheten i såväl naturliga som speciellt iordningställda fiskekortområden. Samma tendens tycks kunna skönjas även när det gäller de numera allmänna eller frisläppta fiskevattenområdena genom "Lag om gräns mot allmänt vattenområde".

Fiskevattenägarförbundets medlemmar har på olika platser i landet iordningställt fiskekortområden, vari stora mängder fångstduglig laxartad fisk utplanterats till stora kostnader. Härvid har tydligt framkommit, att efterfrågan på sådana fiskekorttillfällen icke varit av sådan omfattning, som de olika utredningarna om fritidsfiskeintresset redovisat. Härigenom har fiskevattenägaren i gemen icke möjligheter att fortsätta den så löftesrika verksamheten eftersom icke ekonomisk täckning för utgifterna erhålles. Av den anledningen kommer säkert utarrenderingsmöjligheten till fiskeklubbar och enskilda personer att bli än mer omfattande, eftersom fiskevattenägaren på så sätt kan räkna med en mindre men ändå säker inkomst av sitt fiskerättsinnehav.

Yttranden över motionen 1971: 999**Fiskeristyrelsen (18.3.1971)**

Fiskeristyrelsen vill inte motsätta sig en utredning om möjligheterna att anställa fiskelag för sillrekognosering m. m. men har svårt att föreställa sig att en sådan utredning skulle kunna tillföra fiskerinäringen några mera värdefulla uppslag till åtgärder eller reformer. Enligt styrelsens mening skulle man möjligen kunna tänka sig att motionen överlämnades till Kungl. Maj:t för beaktande vid budgetbehandlingen för budgetåret 1972/73 av riksstatsanslaget för fisket.

Därutöver anför fiskeristyrelsen.

På 1930- och 1940-talen erhöll dåvarande Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening årliga statsbidrag för att utföra sillrekognosering bl. a. med anlitande av fiskefartyget "Thelma". Havsfiskeföreningens årsböcker från denna tidsperiod innehåller närmare uppgifter om verksamheten. Tidvis deltog också statens fiskeriundersökningsfartyg "Skagerak" i rekognoseringsarbetet. Särskilda medel för "Skageraks" verksamhet i angivna syfte fanns också anvisade t. o. m. budgetåret 1961/62 på fartygets omkostnadsstat.

Meddelanden om de sillförekomster som iaktogs under rekognoseringsverksamheten sändes under huvuddelen av verksamhetstiden telegrafiskt till olika, större fiskelägen, där meddelandena anslags på offentliga anslagstavlor.

Den nyss beskrivna verksamheten upphörde väsentligen i början på 1950-talet på grund av att det stora flertalet fiskefartyg då installerat ekolod för fiskletning, varigenom behovet av särskilda, privata eller statliga, "rekognoseringsfartyg" bortföll.

Motionärerna önskar enligt den remitterade motionen 1971: 999 återuppliva sillrekognoseringen. Denna verksamhet torde i och för sig varken ha den omfattning eller den angelägenhetsgrad att den skäligen bör subventioneras med statsmedel i de former motionärerna antyder. Motionärerna anser också att till rekognoseringsuppgiften för de förhyrda fiskefartygens skeppare och besättningar skulle läggas 1) "utprovning av fiskredskap" samt 2) "skyldighet att så gott som dagligen stå i kontakt per radiotelefon med dels utländska trålare, dels olika fiskehamnar runt Nordsjön eller på andra kuststräckor."

De ovannämnda tre uppgiftsgrupperna torde böra bedömas var för sig.

Vad då först beträffar *sillrekognoseringen* har fiskeristyrelsen redan i det föregående pekat på anledningen till att denna uppgift med åren blivit inaktuell. Vid bedömningen av behovet att återuppta sillrekognoseringen kommer in i bilden det på internationell nivå beslutade sillfiskestoppet i Nordsjön och Skagerack under tidsperioderna den 1—den 31 maj 1971 och den 20 augusti—den 30 september 1971. Skälet till detta tidsbegränsade fiskestopp är den starkt minskade silltillgången i nyss-

nämnda fiskevatten. Därför kan enligt fiskeristyrelsens mening ifrågasättas lämpligheten av att under rådande förhållanden vidta eller främja åtgärder som syftar till ett intensivare fiske efter sill i samma fiskevat-
ten.

Om den andra punkten på motionärernas önskelista — *utprovning av fiskredskap* — får fiskeristyrelsen till en början framhålla att denna punkt spelade en framträdande roll under 1950-talets förarbeten till de tekniska underlagen för ett nytt fiskeriundersökningsfartyg, vilka förarbeten småningom ledde till byggandet (genom finansiering av arbetsmarknadsstyrelsen) av fiskeriundersökningsfartyget Thetis. Detta fartyg har, likaledes genom arbetsmarknadsstyrelsens finansiella medverkan, 1968 försetts med ny dieselmotor på 960 hkr, nytt hydrauliskt vinschsystem och ombyggnad av bostadsutrymmena under däck så att större antal besättningsmän och/eller vetenskapsmän kan medföras ombord. Fiskeristyrelsen bedömer fartyget Thetis fullt tillräckligt för ifrågakommande utprovningar av fiskredskap. Enligt fiskeristyrelsens mening skulle det bättre än förhyrda fiskelag för redskapsprovningar behövas löne- och anslagsmedel på styrelsens stat för att anställa en redskapstekniker samt anslagsmedel till konstruktionsarbete på nya typer av fiskredskap.

Den tredje och sista punkten på motionärernas önskelista avser skyldighet för de förhyrda fiskefartygens skeppare att "så gott som dagligen stå i kontakt per radiotelefon med dels utländska trålare, dels olika fiskehamnar runt Nordsjön eller på andra kuststräckor." Svenska fiskare är väl förtrogna med det starka intresse som utländska fiskefartyg hyser för de svenska fiskarens inbördes radorapporter om fångster och fångstplatser. Det förefaller vara ovisst om det svenska havsfisket skulle kunna få fram några mera värdefulla informationer genom de av motionärerna antydda radiokontakterna med utländska fiskefartyg och fiskehamnar. Dessutom synes den önskade rapportverksamheten kunna enklare och bättre utföras av tex Svenska Västkustfiskarnas Centralförbunds kontor för vidarebefordran till fiskarens egen fiskhamnsrapporten i radions program 1.

Kostnads- och anslagsberäkningar saknas i den remitterade motionen, vari dock upptas vissa allmänna synpunkter på dessa frågor av, i sammanfattning, denna innebörd.

1) I utgiftsbegränsande syfte bör deltagande fiskelag "i viss utsträckning ägna sig åt sedvanligt kommersiellt fiske".

2) Ett alternativ för ersättningsnormernas utformning kan vara att varje uppdrag honoreras.

3) Ett annat alternativ i nyssnämnda hänseende innebär att "viss inkomstgaranti ges, som samordnas med inkomster för fisket."

Fiskeristyrelsen har endast vid något enstaka tillfälle anlitat fiskelag för arbetsuppgifter inom styrelsens verksamhetsområde, varför styrelsen inte kan lämna några på erfarenhet grundade upplysningar om storleken av uppkommande kostnader m. m. Dessa kostnader torde dock knappast komma att stanna vid lägre belopp än något eller några tusental kr. per dygn räknat.

Sveriges Fiskares Riksförbund (29.3.1971)

Förbundets styrelse instämmer i det som anförs i motionen och understryker att behov föreligger att snabbt få fram informationer om möjligheterna till givande fiske, som kan passa svenska fiskare. Förslaget om att moderna nordsjötrålare skall få engageras för olika uppgifter och däribland sillrekognosering och utprovning av redskap finner styrelsen vara lämpligt och anser att ett förverkligande därav säkerligen torde innebära fördelar för fiskarekåren.

En närmare utredning om förutsättningarna för ett sådant engagemang och om formerna för detsamma bör enligt styrelsens uppfattning snarast verkställas.

